

EESTI RUUMILOOME

Ruumiloome ekspertrühm

Lõpparuanne

26.10.2018

Jaak – Adam Looveer
Ruumiloome ekspertrühma juht

Ekspertrühmast

- Ruumiloome ekspertrühm oli väga laiapõhjaline töörühm.
- Eesmärk oli kokku leppida ühistes seisukohtades ja ettepanekutes, mis esitatakse Vabariigi Valitsusele.

Ruumiloome

- hõlmab kogu füüsilist ruumi e. elukeskkonda puudutavat;
- hõlmab ruumi mõjutavaid otsuseid laiemalt kui planeerimine ja projekteerimine, rohkemat kui ruumi kavandamine;
- hõlmab erinevaid valdkondi ja erinevate seaduste alusel tehtavaid ruumi puudutavaid otsuseid.

Ruumiloome võib olla nii teadlik ja eesmärgipärane tegevus kui ka juhuslik, mõne teise eesmärgi saavutamiseks johtuv tulemus.

Ekspertühm keskendus:

- **ruumiotsuste kujundamise põhimõtete ja otsustusprotsesside parendamisele.** (Ei tegelenud üksikküsimuste lahendamisega).
- **riigi rollile ruumiloomes** – peamiselt keskvalitsuse ja riigiasutuste tasandile (Ei tegelenud poliitika kujundamisega).
- ministriumide ja riigiasutuste **ruumiotsuste kvaliteedi parandamisele ja koostöö tõhustamisele.**
- **keskvalitsuse suhtele kohaliku omavalitsuse üksustega vaid** kui nõustavale ja toetavale partnerlusele.

Riigi rollist ruumiloomes

Riigi võimalused ruumiloomes on eelkõige järgmised:

- **kvaliteetset ruumi soodustava õigusruumi looja;**
- **valdkondi läbiva ruumipoliitika kujundaja;**
- **ruumipoliitika elluviija omaniku, tellija, rahastaja ning toetuste jagajana**
- **nõuandja, hoiakute kujundaja ja teadlikkuse tõstja**

Sissetallatud rajad kinnitavad lubamatut raudteeületust

Sigrid Koorep
reporter

2

Politseinikud pidasid neljapäeval valvet Kalevi tänaval, kus keelusildi kõrvalt viib üle raudtee sissetallatud jalgrada, kuid turvaliselt üle rööbaste ei pääse.

FOTO: Marko Saarm

Viljandi politseinikud võtsid luubi alla raudteeohutuse ning kontrollisid neljapäeval lisaks sõidukijuhtide käitumisele jalakäijaid ülekäikudel ning kohtades, kuhu inimesed ise on ülekäiguraja tallanud.

President Ilves: Eesti võiks olla üks kaasaegse puitarhitektuuri keskusi

Fotoalbum

Aasta puitehitise võistluse peaauhinna võitis tänavau Pühajärve biokatlamaja, mille arhitektuurse lahenduse töötas välja OÜ Alver Arhitektid.

© Priit Grepp

25.11.2015

Miks just nüüd on vaja muudatusi?

A decorative graphic element consisting of several horizontal lines of varying lengths and colors (teal and white) extending from the right side of the text area towards the center.

Riiklikud väljakutsed vajavad valdkondade ülest koostööd ja uut moodi lähenemist

- **Konkurentsivõime parandamine;**
- **Elanike arvu kahanemisega ja elanikkonna vananemisega kohanemine;**
- **Paneelelamute e. massehituse asendamine või kaasajastamine;**
- **Maapiirkondade elukeskkonna säilitamine ja parandamine,**
- **Asulakeskuste tugevdamine ja ajalooliste hoonete kasutuselevõtmine;**
- **Investeeringute kooskõla tagamine liikuvuse, kliimamuutustega kohanemise, energiatõhususe ja säästva arengu eesmärkidega.**
- **Euroopa Maastikukonventsiooni, Davosi deklaratsiooni põhimõtete rakendamine**
- **Linnapiirkondade ja regioonide arenguküsimuste koordineerimine**

ARUANDE STRUKTUUR JA ETTEKANDE STRUKTUUR

- **Järeldused**
- **Ettepanekud**
- **Elluviimine**

Ekspertühma järelused

Ekspertühma järeldused – kaardistatud probleemid

1. Kvaliteetne ruum ei ole riigi tellimusena sõnastatud.
2. Esmaste otsuste kvaliteet seab raamid ruumilahenduste kvaliteedile.
3. Kohalikud omavalitsused vastutavad üksi ruumi kvaliteedi eest.
4. Riigi ruumilise arengu eesmärgid on arengudokumentides terviklikult sõnastamata.
5. Riigi üksikotsuste laiemat ruumimõju ei ole otsuse tegijad teadvustanud.
6. Ruumiandmed ei ole piisavalt koondatud.
7. Seadused ei sätesta ruumiloome eesmärke, vaid piirduvad menetluste reguleerimisega.
8. Riigi tasandil ei ole piisavalt rakendatud ruumiharidusega spetsialiste.

**Kvaliteetne ruum ei ole riigi tellimusena sõnastatud,
Seetõttu ei ole kvaliteetne ruum riigi huvina esiplaanil.**

Harku vald veab Merkoga vägikaigast, Tabasalu elanikud kannatavad (3)

EESTI

Taavi Eilat

12.09.2018 20:40

Riigimaanteed asulates

TUDU ALEVIKKU LÄBIV PEATÄNAV SAAB VALGUSTATUD KÖNNITEE

Eelmisel nädalal alustas Maanteeamet Tudu alevikus asulat läbiva Rakvere-Rannapungerja maantee 530-meetrise kõnnitee ehitamisega, millega muudetakse asulat läbiv peatee liiklusohutumaks.

Tudu aleviku peatänav ehk Rakvere maantee ääres asuvad nii pood, kool, lasteaed kui bussipeatus ja seetõttu on tänav jalakäijate ja rattaga sõitjate poolt üks kõige kasutatavamaid tänavaid alevikus. Sama teed pidi sõidavad metsaveoautod, sõidetakse Peipsi äärde ja Ida-Virumaale.

Kõnnitee rajamise käigus ehitatakse bussipeatustele laiendid ja tänavavalgustus kõnnitee äärde. Kõnnitee valmimise järel paraneb ka Tudu aleviku peatänav üldmulje.

Nõva lõkkekohad, EAS

AVALEHT > KESKKOND > TEGU, MIS VÄÄRIB HEAD SÕNA! VÕRUMAA METSA KERKISID KOLM HIIDRUUPORIT

KESKKOND

21. sept. 2015 0

TEGU, MIS VÄÄRIB HEAD SÕNA! Võrumaa metsa kerkisid kolm hiidruuporit

Esmaste otsuste kvaliteet seab piirid ruumilahenduste kvaliteedile.

FOTOD: Eurorahaga püsti pandud bussijaamast on saanud populaarne käimla (135)

Tanel Saarmann
reporter

15

Mäo bussijaam

Foto: Priit Simson

Mäo reisiterminal avati 2010. aastal suure õhinaga. Sellest pidi saama Kesk-Eesti transpordivõrgu keskus. Täna haigutab siin põllu peale ehitatud terminalis aga tühjus. Nii seest kui väljast näeb see värske ja moodne välja, kuid inimesi siin palju ei liigu. Ka 70-kohalises parklas on vaid üksikud autod. Kokku varises kunagi planeeritud mini-Eesti projekt.

Bussijaam Mõisa liiklussõlmes

"Me teeme koostöös arhitektide liiduga linnaruumi mahulist analüüsi, et millised oleks need krundid, kuhu üldse oleks täna ooperi uut maja võimalik ehitada," ütles rahvusooperi peadirektor Aivar Mäe. Uue võimaliku asukohana on kõige tõenäolisemad Tallinna sadama territoorium või Linnahall.

Pilt: Scanpix

MEELELAHUTUS

Arvo Pärdi Keskus Laulasmaa mändide all seob muusika, arhitektuuri ja maastiku ühtseks tervikuks

Kohaliku omavalitsuse üksused vastutavad üksi ruumi kvaliteedi eest ka riigiasutuste ülesannete täitmisel.

Talv Anglas

Angla Tuulikupargi Pärandkultuurikeskus, EAS

Tallinna Euroopa kool, RKAS

Riigigümnaasium Viimsis

**Riigi ruumilise arengu eesmärgid on
arengudokumentides terviklikult sõnastamata.**

Mart Kalm: haldusreformiga tuleks päästa väikelinnad ja nende elukvaliteet

Mart Kalm
Akadeemik, arhitektuuriajaloolane

2. september 2017, 9:30

Rakvere ajalooline Pikk tänav on üks mõnusamaid elukohti Eestis.

FOTO: Mart Kalm

Kuidas kasutada vanemat arhitektuuri ühiskondlike probleemide lahendamiseks, kirjutab akadeemik Mart Kalm.

Ettepanek: pooled tühjad või pooltühjad majad võiks lammutada ja inimesed kokku kolida (129)

Külli-Riin Tigasson
Reporter

Pilt on illustreeriv

Foto: Rauno Volmar

Majandusministeeriumi tellimisel tehtud uuringu järgi on Eestis ligi viissada tühja või pooltühja kortermaja.

Hea avalik ruum: Valga sai uue linnaväljaku

EV100 suvine peonädal

EV100 portaal

22. august 2018, 11:54

FOTO: ev100.ee

Kolmapäeval, 22. augustil jõuavad EV100 suvise peonädala sündmused Valka. Kell 18 avatakse uus Valga keskväljak, avamisele järgneb Politsei- ja Piirivalveorkestri "Mööda piiri" kontsert ning Tour d'ÖÖ ühissõit ratastel Valga linnatänavatel.

Riigi üksikotsuste laiemat ruumimõju ei ole otsuse tegijad sageli teadvustanud ja ruumiotsuste ruumikvaliteet pole kontrollitud.

uudised

SUUR LUGU | Eurorahadele ehitatud Eesti – tugev vundament tulevikuks?

Kuidas on Eesti kasutanud 7,2 miljardit eurot, mida Euroopa Liidu struktuurfondidest enam kui 27 600 projekti tarbeks on taotletud? Autor/allikas: ERR

EESTI

Grete Palmiste, Merit Maarits

Täna kell 09.48

27.02.2018, 12:27

EAS annab Ülemistele T1 kaubakeskuse katusele vaateratta rajamiseks 1,4 miljonit (193)

Kristjan Jõevere
toimetaja

Kunstniku visioon T1 kaubaeskuse vaaterattast

Kuvataõmmis

Ettevõtluse arendamise sihtasutus otsustas toetada 1,44 miljoni euroga rahvusvaheliste pereturismi atraktsioonide toetusmeetmest Super Skyparki vaateratast.

Tartu Postimees > Uudised > 3,3 miljoni eest tühjust. Riik rajas eurorahaga uhke tondilossi

3,3 miljoni eest tühjust. Riik rajas eurorahaga uhke tondilossi

Eili Arula

29. märts 2018, 6:31

Neli aastat tagasi 3,35 miljoni euro eest valminud praktikamaja ähvardab tondilossi staatust.

FOTO: Eili Arula

01.02.2016, 16:05

Riik müüs mullu ligi 10 miljoni euro eest riigimaad (1)

Maaleht

Mets

Foto: Ilmar Saabas

Möödunud aastal korraldas maa-amet enampakkumisi 995 kinnisasja müümiseks ja sõlmis 599 kinnisasja eraomandisse võõrandamise lepingut. Kokku võõrandas amet 2653 hektarit maad, millest laekus riigieelarvesse 9,99 miljonit eurot.

Linn seisab vastu arendaja plaanile Kompassi väljakule kõrghoone rajada

MAJANDUS

Merilin Pärli

29.10.2018 18:52

Foto: Endover KVB

Riik müüs Endover Kinnisvarale Tallinna kesklinnas asuva Kompassi väljaku, kuhu kinnisvaraarendaja plaanib 13-korruselise kõrghoone rajada. Tegemist on aga nullehitusõigusega kinnistuga, milles linn ei kavatsse järele anda. Linnajuhtide sõnul pole see esimene kord, kui riik müüb mõnele arendajale krõbeda hinnaga tegelikkuses ilma ehitusperspektiivita krundi.

Ruumiandmed ei ole piisavalt koondatud.

Selle asemel, et rohelised maatükid linnaparkideks jätta, annab riik talle linnas kuuluvad metsatükid ja muruplatsid arendajatele majaehituseks põhjendusel, et linn peab ju arenema, kirjutab Tallinna abilinnapea Arvo Sarapuu.

Pilt: Albert Truuväärt

ARVAMUS

ARVO SARAPUU: Riik lubab arendajatel linnametsi hävitada ja maju roheline rajada

Arvo Sarapuu

[G+](#) [Tweet](#) [Meeldib 0](#)

10. oktoober 2016

Karilaid esitas Ridala metsaraie pärast Kiislerile arupärimise

6

Andrus Kamau
andrus.kamau@le.ee

17. mai 2018 16:31

Arupärimise põhjus on lageraie Valgeväljal. Foto Arvo Tarmula

Riigikogu liige Jaanus Karilaid (Keskerakond) esitas eile keskkonnaminister Siim Kiislerile (IRL) arupärimise Ridala vallas tehtud lageraie kohta.

Riigimetsa majandamise keskus (RMK) lasi Valgeväljal ligi 5 hektarit lagedaks raiuda. Ridala valla üldplaneeringu järgi oli aga tegu väärtusliku rohealaga, kus lageraiet teha poleks tohtinud.

Memoriaali üks autoreid võitleb ammu kokku lepitud jalgpallihalli rajamise vastu

Levadia tegevjuht: ta ei ole selline kole hall, vaid ta on ikka kena ehitis

Heelia Sillamaa
reporter

27. august 2018, 17:22

Kalle Vellevoogi illustreeriv fotomontaaž. Pole veel teada, milline jalgpallihall täpselt välja nägema hakkab.

FOTO: Kalle Vellevoog

Seadused, mis ruumi mõjutavad, ei sätesta ruumiloome eesmärke, vaid piirduvad menetluste reguleerimise ja kitsalt seatud valdkondlike eesmärkidega.

13.11.2017, 00:05

Juhtkiri | Kaubanduskeskused kerkivad, mälestised lagunevad

Eesti Päevaleht

Peaminister Jüri Ratas Patarei vanglas

Foto: Ilmar Saabas

Kas pole imelik, et samal ajal pika kaubanduskeskuste ehitamise buumiga kestab Tallinnas mitme ajaloolise ja arhitektuuriväärtusega hoone surmaagoonia? Otsekui oleks Tallinnasse näiteks kaubanduskeskust T1 või Ülemiste keskuse järjekordset laiendust väga vaja, aga Patarei merekindlusest, linnahallist või Liberty mõisast on ükski.

REKLA
KONTA
ÜLDTIP
TÖÖPA
LISA
REAKUU
PABERL

rus.del
delfi.lv
rus.del
delfi.lt
ru.delfi

AS
Ekspres:
Meedia
Narve
mnt
13,
10151
Tallinn
Tel:
+372
680
7800
info@

Muusaika
kaasutarr
sellel
lehekülje
on
kooskõli
raamat

01.03.2018, 00:00

Nullenergia seadus: uusehitised muutuvad kättesaamatuks luksuseks (242)

Mihkel Tüür
arhitekt

Osta koos Maalehega praktiline käsiraamat taaskasutamise hinnaga.

[Vaata lähemalt >](#)

Mihkel Tüür

Arno Mikkor

Liginullenergia nõue pidurdab uute elamute ehitamist

MAJANDUS

Merilin Päril

06.03.2018 05:05

Ramsi lasteaia Taruke uus maja on liginullenergiahoone. Autor/allikas: Marko Saarm/Sakala/SCANPIX

2020. aastast kehtima hakkav nõue minna üle A-klassi ehk liginullenergia ehitusstandardile tõmbab uute elamute rajamisele mõneks ajaks kriipsu peale, usuvad spetsialistid. Lisaks kallimale ehitushinnale on puudus ka spetsialistidest, kes oskaks uue standardi järgi hooneid projekteerida ja ehitada.

2020. aasta jaanuarist hakkab Eestis kehtima seadus, mille kohaselt peavad eranditult kõik ehitusluba taotlevad uusehitised vastama liginullenergia standardile.

Vald pöördus valitsuse poole, et kaevandajad neid rahule jätaks

JÕELÄHTME VALD

07.09.2018

MARKO TOOMING

Lõunakarjäär

Vald on püsti hädas geoloogiliste uuringulubade taotluste hulgaga.

Kaevandajate tõrjumiseks on vald loonud või teinud ettepanekuid kaitsealade loomiseks. Maaamet keeldub Jõelähtme valla üldplaneeringule heakskiitu andmast.

RMK metsaveo tee Saaremaal

Ekspert ennustab: tuleviku turiste Tallinna vanalinn ei huvita ²

Agate Antson
Reisile.ee toimetaja

JAGA FACEBOOKIS

KOMMENTEERI

PRINDI ARTIKKEL

JAGA ARTIKLIT

SAADA VIHJE

22. oktoober 2017 16:33

Riigi tasandil ei ole piisavalt rakendatud ruumiharidusega spetsialiste, et elukeskkonna parendamise eesmärki täita ja ruumiloome seisukohast pädevate otsuste langetamist tagada. Koostöö ruumivaldkondade vahel ei ole piisavalt sidus.

28.07.2017, 12:23

Majandusministeeriumi vana maja läheb 3,9 miljoniga RKAS-ile (26)

Jaanus Vogelberg
reporter

Hans-Martin Tammesalu

Majandusministeeriumi hoone Tallinnas

Foto: Rauno Volmar

Müük jääb ära: endistesse ministeeriumite majadesse kolivad ametnikud (2)

Majandusministeeriumi hoone foto: Wikipedia

Kuna majandusministeerium kolib uude nn "superministeeriumisse," on vajadus vana maja järgi kadunud. Harju tn 11 asuva hoone väärtus on hinnatud 3,9 miljoni euro peale ning see läheb nüüd RKASi valdusse.

Kehtna Kutsehariduskeskus, EAS

Toomas Haidak

Loova klassi teooriast inspireeritud linnakeskkonna kujundamine on viimase kümne aasta trend. Seda mudelit kasutatakse ärilinnakute arendamisel üle maailma. Muuhulgas kasutab loova klassi diskursuse mõisteid ka Ülemiste City Tallinnas.

Ülemiste City

Ekspertühma ettepanekud

Ekspertrühma ettepanekuid tuleb vaadata komplekselt: nende rakendamine üheskoos aitab liikuda seatud eesmärkide saavutamise suunas, ühelgi ettepanekul eraldiseisvana ei ole Eesti ruumi kvaliteedi paranemisele ja protsesside sujuvamaks muutmisele piisavat mõju.

Ettepanekud seaduste täiendamiseks ja paremaks rakendamiseks

Ettepanekud arengudokumentide muutmiseks

Ettepanekud ruumi kvaliteetse kujundamise tagamiseks

Ettepanekud ruumipädevuse suurendamiseks ja koostöö parandamiseks

Ekspertühma ettepanekud

- 1. Kvaliteetne ruum on vaja seada riiklikuks tellimuseks**
- 2. Riigi otsuseid kasutada kvaliteetse elukeskkonna edendamiseks**
- 3. Laiendada elukeskkonna parendamise põhimõtte kogu ruumiloomele.**
- 4. Parandada ruumiloome eesmärkidega arvestamist valdkondlike arengukavade koostamisel ja rakendamisel.**
- 5. Kujundada erinevatest ruumiandmete andmebaasidest ruumiloomet toetav teenus.**
- 6. Täiendada ruumi kavandamise juhendmaterjale**
- 7. Moodustada ruumiloome üksus.**
- 8. Suurendada ruumialast teadlikkust ja ruumipädevust ühiskonnas laiemalt.**

1.

Kvaliteetne ruum on oluline avalik huvi, mis on vaja seada riiklikuks tellimuseks ja eesmärgiks nii tellija, (kaas)rahastaja kui ka ruumiotsuste kujundaja positsioonis.

- Välja töötada kvaliteetse ruumi kriteeriumid.
- Kaaluda seadustesse (riigivaraseadusesse) asjakohaste muudatuste tegemist, et kvaliteetse ruumi tellimus sätestada.
- Peamiste ruumilise keskkonna kujundamisega seotud valitsusasutuste, riigi sihtasutuste ja riigi äriühingute põhikirjades ja põhimäärustes sätestada kvaliteetse ruumi tellimus (RMK, RKAS, Maanteeamet, Maa-amet jt).

2.

Riigi otsuseid, sh rahastusmeetmeid, kasutada senisest enam kvaliteetse elukeskkonna ja regionaalarengu edendamiseks.

- Euroopa Liidu struktuurivahendite tulevaste perioodide toetuste jaotamise põhimõtetesse lisada läbiva teemana elukeskkonna parendamise printsiip.
- Kaalukate ruumi mõjutavate otsuste langetamisel ja ruumi kavandamisel hinnata kogukulu ühiskonnale elukaare vältel.

3.

Laiendada elukeskkonna parendamise põhimõtte kogu ruumiloomele ning luua selle põhimõtte rakendamiseks õigusaktides senisest selgemad alused.

- Parema ruumikaalutluse võimaldamiseks ja ühiskonna hoiakute kujundamiseks kaaluda õigusaktide täiendamist.
- Õigusaktide ja strateegiliste dokumentide eelnõude koostamisel hinnata ruumimõju.

4.

Parandada ruumiloome eesmärkide ja vajaduste arvesse võtmist valdkondlike arengukavade koostamisel ja rakendamisel.

- Arvestada ruumimõjuga riigi tegevuspõhise eelarve struktuuri koostamisel ning üleriigilise strateegia ja valdkondlike arengukavade metoodiliste aluste väljatöötamisel.
- Laiendada ruumivaldkondade käsitlust üleriigilises planeeringus ning parandada nende arvessevõtmist valdkondlike arengukavade koostamisel ja rakendamisel, sh projekteerimisel ja ehitamisel.
- Toetada halduspiiride üleest planeerimist nii regionaalsel kui ka kohalikul tasandil.

5.

Kujundada ruumiandmete andmebaaside ja kaardirakenduste ühendamise ja ruumiväärtuste kaardikihtide lisamisega ruumiloomet toetav teenus.

- Arendada edasi Maa-ameti kaardirakenduse süsteemi ning lisada ruumiväärtuste kaardikihid avaandmetena, kujundades nn ruumiatlase.
- Ühildada paremini olemasolevad registrid, et suurendada sisuliseks tööks kasutatavat aega info otsimisele kuluva aja arvelt.

6.

Täiendada asjakohaseid ruumi kavandamise juhendmaterjale parimate ruumiloometavade põhimõtetega.

- Täiendada või muuta asjakohaseid standardeid. Standardite koostamine muuta läbipaistvamaks ning nende soovituslik olemus muuta selgemaks.
- Jätkata või alustada häid ruumiloometavasid tutvustavate juhendmaterjalide koostamist kõigi ruumivaldkondade kohta.
- Töötada välja riigihangete juhised ja hea tava, mis toetaksid senisest enam säästva arengu ja kvaliteetse ruumi eesmärki.

7.

Olemasolevate valitsusasutuste ruumipädevust kokku koondades ja ruumiloome meeskonnaga täiendades moodustada ruumiloome üksus. Peamistes ruumiloomega seotud riigiasutustes tuleb suurendada ruumipädevust

- Moodustada riigi keskvalitsuse tasandil ruumiloome meeskond ministeeriumi osakonnana.
- Ümber korraldada eri ministeeriumides riigi ruumiloomega seotud üksuste tegevused, konsolideerida olemasolev ruumipädevus.

*** Selle ettepaneku osas jäi eriarvamusele Eesti Linnade ja Valdade Liit.**

8.

Suurendada ruumialast teadlikkust ja ruumipädevust ruumiotsuste langetamisel ja ühiskonnas laiemalt.

- Jätkata koolituste ja teabepäevade korraldamist, laiendades temaatikat kõigile ruumiloome valdkondadele.
- Integreerida ruumiharidus üldhariduskoolide õppekavadesse.
- Jätkata ülikoolide koostöös ruumilise planeerimise alase magistri- ja täiendõppe väljaarendamist.

Elluviimine

Ekspertrühma ettepanekute elluviimiseks on vaja astuda järgmised sammud:

- 1) Moodustada ministeeriumisse töörühm** ruumiloome üksuse moodustamise ettevalmistamiseks.
- 2) Töörühma töö tulemustest lähtuvalt moodustada ruumiloome üksus ning nimetada ruumiloome eest vastutav asekancler.** Ruumiloome osakond asub ellu viima ekspertrühma teisi ettepanekuid.

Ruumiloome asekaitsler
Ruumiloome üksus

RAM planeeringute
osakond

RAM regionaal-
halduspoliitika
osakond

Innovatsiooni-
üksus

MKM
ehitus-
ja elamu-
osakond

Ruumiloome
osakond

Meeskond arhitektuuri,
planeerimise,
maastikuarhitektuuri,
sisearhitektuuri ja
disaini pädevusega
spetsialistidest.

KUM arhitektuuri-
ja disaininõunik

LÕPETUSEKS

- Head ruumiotsused ei juhtu niisama, vaid vajavad soodsaid eeltingimusi.
- Eri ruumiloome valdkondi siduv riiklik ruumipoliitika puudub.
- Planeerimisseadus ja ehitusseadus suunavad vaid osa ruumiloomest.
- Kõige suurema mõjuga ruumiotsused on sageli otsused, mis langetatakse enne ruumilise planeerimise või projekteerimisprotsessi algust või peale seda.
- Kohalikel omavalitstel pole alust nõuda omanikelt arhitektuuri (ja ruumi) kvaliteeti, ka mitte riigilt. Seadustes ei ole kirjas kvaliteetse ruumi põhimõtteid.
- Riigi valitsustasandi ruumiotsuste (sh tellimuste) arv on suur, kuid erinevalt KOV-idest praktiliselt puuduvad arhitektid ja teised ruumivaldkondade spetsialistid.
- Ruumiloomel puudub valitsustasandil vastutaja nn „omanik“.

LESTI RUUMILOOME
LESTI RUUMILOOME
LESTI RUUMILOOME
LESTI RUUMILOOME

Vanamoodi jätkamine ei vii meid teistsuguste tulemusteni.

TÄNAN !

Jaak – Adam Looveer
ekspertühma juht